

INTERNATIONALE HANDEL EN LOGISTIEK MONITOR

November 2022

WERELDHANDEL

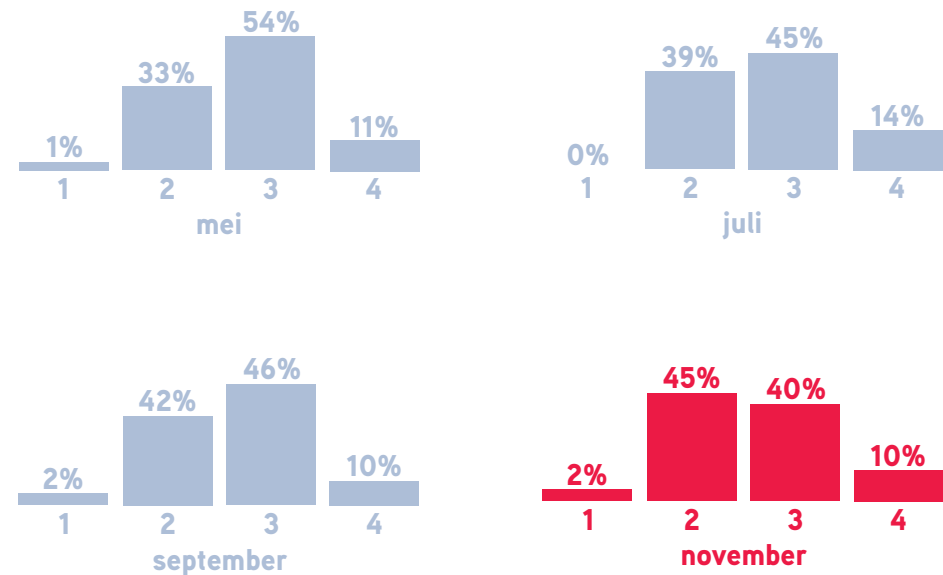
Ontwikkeling wereldhandel voor het bedrijf in de afgelopen maand

(basis: allen)

- 1 Makkelijker
- 2 Onveranderd
- 3 Moeilijker
- 4 Geen opgave

Problemen wereldhandel verbeterd t.o.v. 2021

40% van de ondervraagde bedrijven geeft aan dat de wereldhandel voor hun bedrijf moeilijker verloopt dan een jaar geleden. In november 2021 lag dat op 50%. In het afgelopen jaar hebben we dit aandeel eerst zien stijgen naar 62% in maart en daarna zien dalen. Vanaf juli 2022 is het aandeel niet noemenswaardig veranderd.

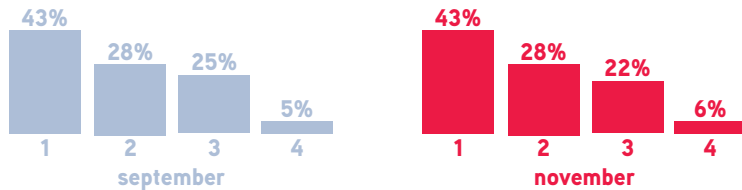

BEDRIJFSECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Omzetontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: allen)

- 1 Beter
- 2 Onveranderd
- 3 Slechter
- 4 Geen opgave

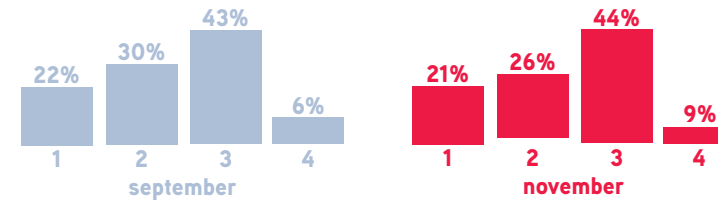
Omzetontwikkeling gelijk aan jaar geleden

Circa twee op de vijf bedrijven geven aan dat de omzet beter is dan een jaar geleden en voor ruim een vijfde is dat juist slechter. Per saldo (21%) zijn er meer bedrijven met een positieve dan een negatieve omzetontwikkeling. Alleen in januari 2022 lag dat saldo duidelijk hoger (34%). Ten opzichte van de overige meetperiodes is het verschil niet significant. We kunnen dus tevens concluderen dat de omzetontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden de afgelopen periode niet noemenswaardig is veranderd ten opzichte van november 2021.

Winstontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: allen)

- 1 Beter
- 2 Onveranderd
- 3 Slechter
- 4 Geen opgave

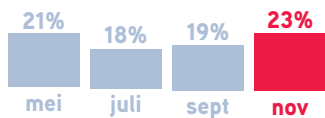

Winstontwikkeling slechter dan in 2021

Ongeveer een vijfde van de ondervraagde bedrijven geeft aan dat de winst van het bedrijf ten opzichte van vorig jaar is gestegen, maar ruim twee vijfde dat de winst slechter is dan een jaar geleden waardoor per saldo het aandeel bedrijven met positieve winstontwikkeling negatief is (-23%). Daarmee is de winstontwikkeling per saldo slechter ten opzichte van een jaar geleden, wat we vorige maand ook al zagen. Bedenk wel dat we in november 2021 terugkeken naar eind 2020 toen de hele wereld nog in lockdown was.

Gemiddelde omzetstijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: omzet is beter dan een jaar geleden)

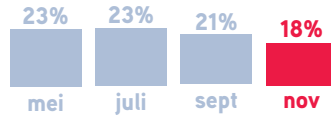

Gemiddelde omzetstijging gelijk aan 2021

De 43% bedrijven die aangaven dat de omzet was gestegen ten opzichte van vorig jaar geven gemiddeld aan dat de omzet met 23% is gestegen, wat exact gelijk is aan wat we in november 2021 hebben vastgesteld. Alleen in juli en september 2022 lag de gemiddelde omzetstijging wat lager.

Gemiddelde omzetzijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: omzet is slechter dan een jaar geleden)

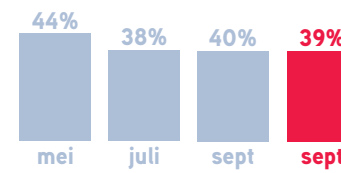

Gemiddelde omzetzijging gelijk gebleven

De 22% bedrijven die aangaven dat de omzet slechter is dan een jaar geleden, geven gemiddeld aan dat het daarbij om een omzetzijging gaat van 18%. Vanaf november 2021 tot en met juli 2022 lag dat aandeel duidelijk hoger.

Gemiddelde winststijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: winstgevendheid is beter dan een jaar geleden)

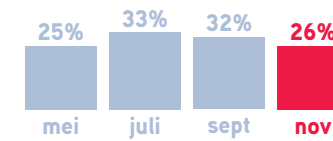

Gemiddelde winststijging hoger dan in 2021

De 21% bedrijven die aangaven dat de winst was gestegen ten opzichte van een jaar geleden geven gemiddeld aan dat het daarbij om een winststijging van 44% gaat. We zouden kunnen stellen dat de gemiddelde winststijging vanaf maart 2022 gelijk is gebleven. In november 2021 lag die gemiddelde stijging ten opzichte van een jaar geleden duidelijk lager.

Gemiddelde winstdaling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: winstgevendheid is slechter dan een jaar geleden)

Gemiddelde winstdaling gelijk aan mei en daarvoor

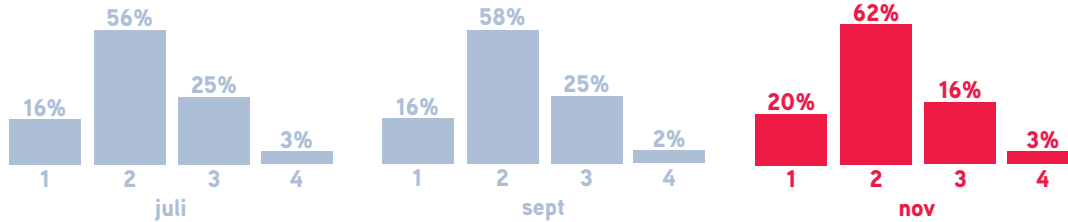
De 22% bedrijven die aangaven dat de omzet slechter is dan een jaar geleden, geven gemiddeld aan dat het daarbij om een omzetzijging gaat van 18%. Vanaf november 2021 tot en met juli 2022 lag dat aandeel duidelijk hoger.

VERSTORINGEN 1/2

Momenteel sprake van verstoringen in de bedrijfsvoering

(basis: allen)

1 Nee
2 In enige mate
3 In sterke mate
4 Geen opgave

Aandeel verstoringen en mate waarin minder

Vier op de vijf bedrijven geven aan dat er momenteel sprake is van verstoringen in de bedrijfsvoering. Dat zijn er meer dan we in maart 2022 en november 2021 zagen. Ook de mate waarin er sprake is van verstoringen is minder sterk dan we in alle voorgaande metingen zagen.

Acties om effect verstoringen te minimaliseren

(basis: momenteel sprake van verstoringen in de bedrijfsvoering)

Minder vaak voorraden aanleggen als actie

Bedrijven met verstoringen in de bedrijfsvoering proberen het vaakst het effect van verstoringen te minimaliseren met prijsverhogingen en op de tweede plaats door het aanleggen van voorraden. Ten opzichte van september en januari 2022 en november 2021 wordt het aanleggen van voorraden minder vaak genoemd. Alle overige resultaten verschillen niet noemenswaardig.

Acties	jan	mrt	mei	juli	sept	nov
Prijsverhogingen	58%	55%	55%	50%	54%	53%
Vorraden aanleggen	44%	38%	41%	41%	43%	33%
Nieuwe markten zoeken	28%	28%	26%	24%	26%	23%
Overstap nieuwe leveranciers	20%	23%	24%	23%	23%	23%
Nauwere/andere samenwerking/nieuwe spelers	23%	23%	16%	22%	17%	21%
Actief HR beleid	15%	13%	16%	16%	21%	17%
Investeren in digitalisering en IT	17%	11%	15%	15%	17%	17%
Supply chain verleggen	13%	16%	13%	11%	15%	15%
Scenarioplanning toepassen	9%	10%	11%	10%	8%	11%
Andere producten verhandelen	9%	12%	10%	9%	12%	10%
Samenwerken met bedrijven uit andere ketens	6%	11%	8%	9%	8%	7%
Werken met een ad hoc of supply chain crisisteam	9%	9%	8%	8%	6%	7%
Robotisering	6%	5%	4%	8%	6%	6%
Investeren in een ander businessmodel	4%	3%	4%	2%	2%	3%

Verstoringen waarvan sprake is in de bedrijfsvoering

(basis: momenteel sprake van verstoring in de bedrijfsvoering)

Veel verschillen in verstoringen t.o.v. 2021

Kijken we naar de vorige meting dan zien we geen noemenswaardige verschillen. (Dreigend) dieselttekort is afgelopen meting voor het eerst opgenomen. Kijken we echter naar een jaar geleden, dan zien we veel verschillen. Minder vaak was er toen sprake van hoge energieprijzen/energie tekort, oplopende personele kosten vast, afnemende vraag, oorlog(sdreiging), overheidsmaatregelen algemeen en sancties/export controle/dual use. Vaker waren de volgende verstoringen aan de orde: gebrek aan grondstoffen, logistiek, tekort aan verpakkingsmaterialen, overheidsmaatregelen vanwege corona, explosieve toenemende vraag en niet kunnen reizen. Er is veel veranderd in een jaar.

Verstoring	mrt	mei	juli	sept	nov
Personeelstekorten/arbeidsmarkt	59%	57%	57%	58%	53%
Hoge energieprijzen/stroomtekort	46%	50%	49%	58%	53%
Gebrek aan grondstoffen	48%	56%	50%	45%	38%
Oplopende personele kosten vast	23%	27%	32%	37%	36%
Logistiek	46%	40%	36%	40%	35%
Onvoorspelbare vraag	28%	26%	24%	25%	23%
Afnemende vraag	16%	15%	16%	21%	23%
Ziekteverzuim	16%	17%	16%	19%	22%
Oorlog(sdreiging)	29%	23%	20%	17%	22%
Overheidsmaatregelen in het algemeen	8%	9%	8%	13%	19%
Oplopende personele kosten flexkrachten	21%	24%	21%	20%	18%
Teruglopende vakkennis binnen bedrijf	11%	11%	11%	12%	16%
Sancties/ export controle/dual use	12%	10%	8%	11%	13%
Verslechterende betalingsgedrag	9%	14%	14%	15%	12%
Chipstekorten	10%	11%	9%	10%	10%
Onduidelijke doane-procedures	12%	4%	5%	6%	10%
Te kort aan verpakkingsmaterialen	16%	11%	12%	10%	9%
Financiering	9%	4%	5%	8%	8%
Overheidsmaatregelen vanwege corona	7%	5%	6%	4%	4%
Niet kunnen reizen	3%	4%	4%	7%	3%
Onbetrouwbare IT systemen	2%	2%	3%	2%	3%
Explosieve toename vraag	8%	6%	7%	8%	3%
Hacking/cybersecurity issues	0%	2%	2%	0%	3%
Natuurrampen	2%	1%	1%	0%	1%
Non tarifaire maatregelen	0%	0%	0%	0%	1%

VERSTORINGEN 2/2

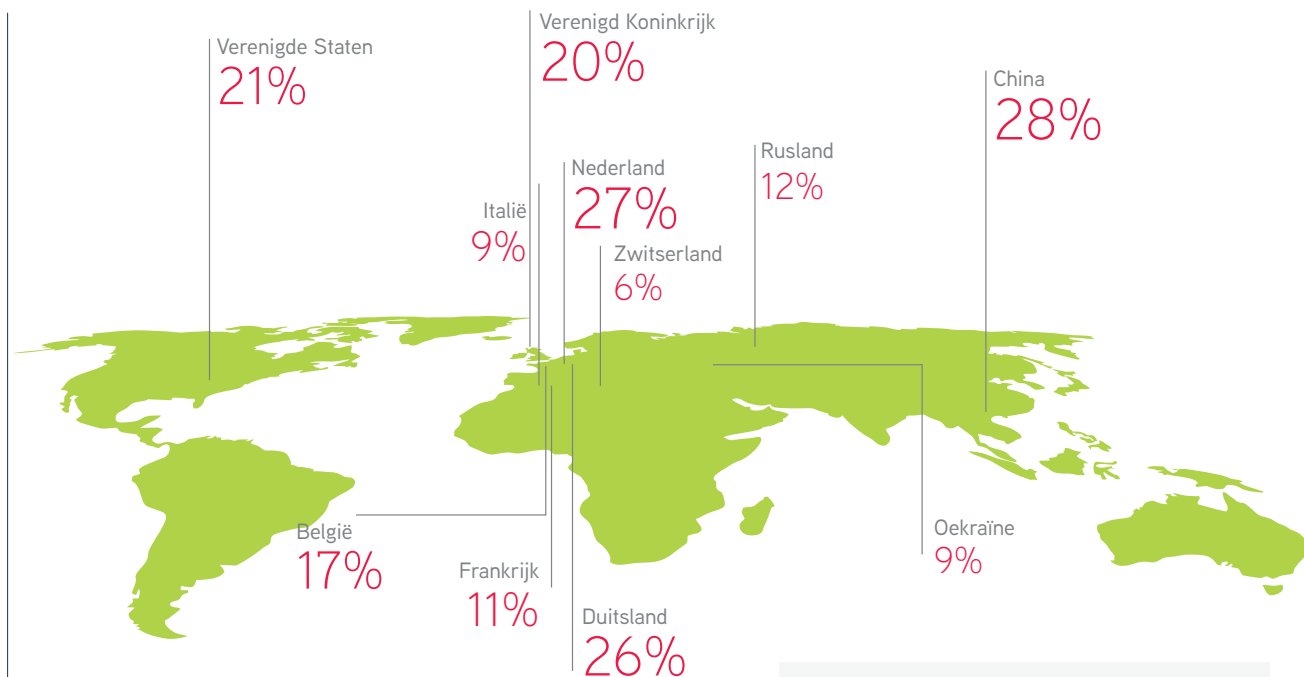
Verstoringen in logistiek

(basis: momenteel sprake van logistieke verstoringen in de bedrijfsvoering)

Ook verstoringen in logistiek verschillen met 2021

35% van de bedrijven waarbij momenteel sprake is van verstoringen in de bedrijfsvoering geeft aan dat het daarbij (mede) om verstoringen in de logistiek gaat. Vanaf juli 2022 zijn alle resultaten gelijk. In november 2021 hadden in verhouding meer bedrijven problemen met levertijden en issues met rederijen. Het gebrek aan opslag werd toen minder vaak genoemd.

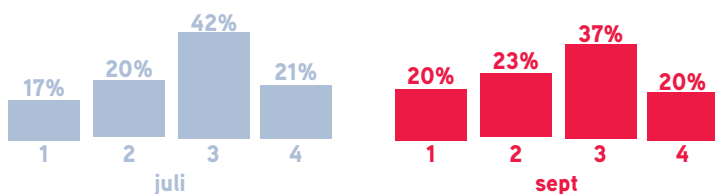
Verstoring	mrt	mei	juli	sept	nov
Levertijden	68%	73%	58%	61%	59%
Issues rederijen	65%	58%	57%	54%	55%
Weg: chaffeurstekorten, congestie	29%	36%	36%	39%	31%
Tekort aan logistiek personeel	27%	24%	28%	31%	24%
Gebrek aan opslag	9%	8%	12%	19%	20%
Tekort aan verpakkingsmaterialen	20%	8%	15%	16%	12%
Beperkte capaciteit lijndiensten luchtvracht	21%	18%	18%	9%	9%
Problematiek met infrastructuur binnenvaart	2%	0%	4%	7%	5%
Problematiek met kustwerken	0%	1%	3%	3%	5%
Trein: capaciteit, reparaties schade	1%	4%	2%	6%	2%
Gebrek aan digitale infrastructuur in de keten	4%	3%	2%	6%	1%

Meeste impact verstoringen

(basis: momenteel sprake van verstoringen)

- 1 Export
- 2 Import
- 3 Beide ongeveer gelijk
- 4 Geen opgave

Impact verstoringen op import en export

Volgens 60% van de respondenten van bedrijven die verstoringen ervaren in de bedrijfsvoering hebben de verstoringen impact op de import en in 57% van de gevallen (ook) op de export. Dat verschilt niet wezenlijk van voorgaande metingen in 2022. Onveranderd geven relatief de meeste de bedrijven die verstoringen ervaren, aan dat het de export net zo hard raakt als de import.

Top 12 landen met verstoringen goederenstromen

(basis: noemt logistiek als verstoring in de bedrijfsvoering)

China nog steeds koploper in logistieke verstoringen

Gevraagd aan bedrijven die logistieke verstoringen noemden als verstoring van de bedrijfsvoering in welke landen ze het meest verstoringen in de goederenstromen ondervonden, levert China nog net onveranderd als koploper op, alhoewel Nederland, Duitsland, Verenigde Staten en Verenigd Koninkrijk niet significant verschillen in aandeel. Ten opzichte van eerdere metingen zien we over het algemeen eigenlijk alleen in maart 2022 het effect van de oorlog doordat Rusland en Oekraïne toen veel vaker werden genoemd ten opzichte van de meting daarvoor. Ten opzichte van november 2021 zien we alleen dat China destijds vaker werd genoemd. In totaal zijn er nu 50 landen genoemd. In november 2021 waren dat er nog 70. Een jaar geleden werden er van de 70 landen 14 genoemd met verbeteringen. In november 2022 werden er van de 50 genoemde landen 16 genoemd met verbeteringen.

Maand	mei	juli	sept	nov
China	37%	36%	34%	28%
Nederland	21%	30%	29%	27%
Duitsland	24%	34%	23%	26%
Verenigd Koninkrijk	14%	30%	21%	20%
Verenigde Staten	23%	27%	15%	21%
België	12%	22%	14%	17%
Frankrijk	8%	15%	13%	11%
Rusland	17%	13%	5%	12%
Italië	12%	9%	11%	9%
Oekraïne	10%	12%	6%	9%
India	8%	9%	9%	6%
Zwitserland	0%	8%	3%	6%

VERWACHTE DUUR

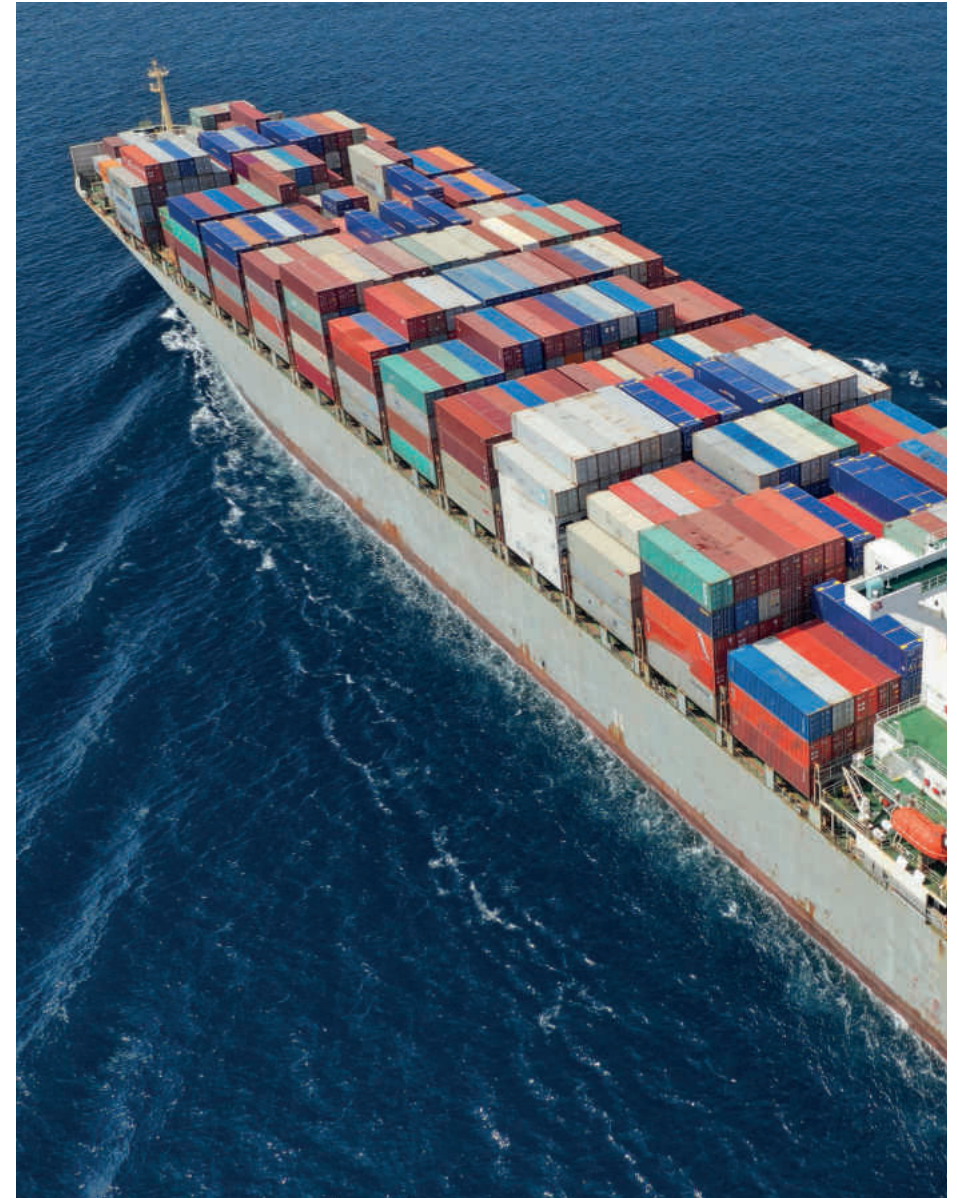
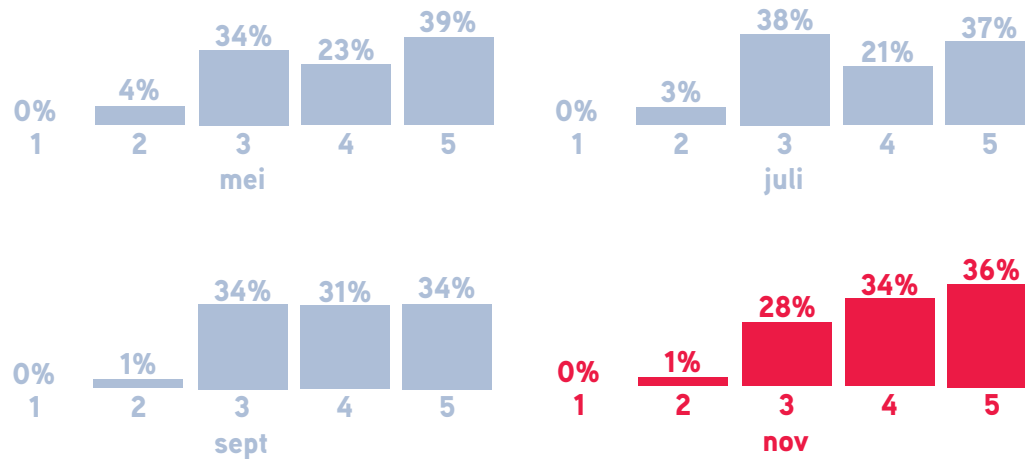
Verwachte duur verstoringen op de bedrijfsvoering

(basis: momenteel sprake van verstoringen op bedrijfsvoering)

- 1 Tot eind 2021
- 2 Tot in 2022
- 3 Tot in 2023
- 4 Tot na 2023
- 5 Geen opgave

Verwachte duur impact gelijk aan vorige meting

Net als bij de vorige metingen zien we dat een grote groep geen uitspraak durft te doen over de duur van de impact. Verder zien we dat het aandeel bedrijven dat denkt dat de verstoringen tot na 2023 gaan duren gelijk is aan september 2022 en hoger dan alle metingen daarvoor. In november 2021 dacht de relatieve meerderheid nog dat de impact van de verstoringen tot 2022 zou duren en vrijwel niemand had 2024 of later in het vizier.

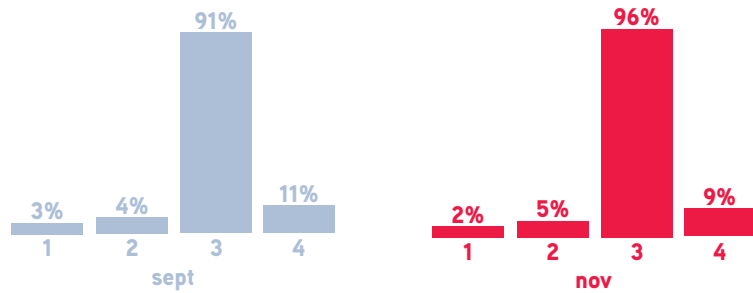

FINANCIËLE GEVOLGEN

Verandering betalingsgedrag afnemers door verstoringen

(basis: verstoringen zijn van invloed op betalingen afnemers)

- 1 Sneller
- 2 Op tijd
- 3 Later
- 4 Niet

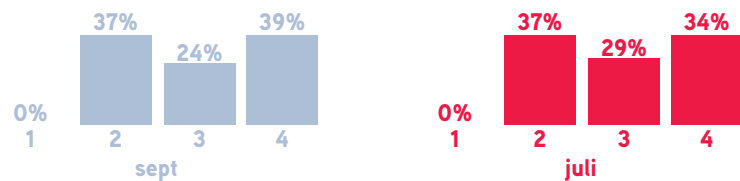
Betalingsgedrag alleen in maart 2022 anders

Aangezien het betalingseffect per afnemer verschillend kan zijn, konden respondenten meerdere antwoorden kiezen op de vraag welk effect de verstoringen hadden in het betalingsgedrag. Net als in de voorgaande metingen zien we dat in overgrote meerderheid van de gevallen latere betalingen aan de orde zijn. Alleen in maart 2022 waren de resultaten ongunstiger.

Invloed verstoringen op faillissementen

(basis: momenteel verstoringen in de bedrijfsvoering)

- 1 Positief
- 2 Niet
- 3 Negatief
- 4 Geen opgave

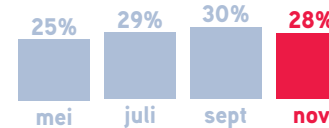

Invloed verstoringen vorig jaar minder negatief

Van de vier op de vijf bedrijven die aangaven dat er sprake was van verstoringen in de bedrijfsvoering denkt 29% dat de verstoringen een negatieve invloed zullen hebben op faillissementen in de sector, wat neerkomt op een negatieve verwachting bij 23% van het totaal aantal ondervraagde bedrijven. Volgens een grotere groep zal het geen invloed hebben en relatief de meeste respondenten kunnen er geen uitspraak over doen. Ten opzichte van de voorgaande metingen zien we geen wezenlijke verschillen, behalve ten opzichte van januari 2022 en november 2021. Destijds waren er minder respondenten die aangaven dat de verstoringen een negatieve invloed op faillissementen in de sector zouden hebben.

Geeft aan dat verstoringen invloed hebben op betalingen afnemers

(basis: momenteel sprake van verstoringen in de bedrijfsvoering)

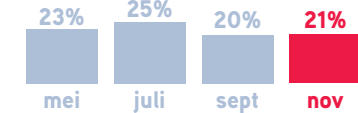

Invloed verstoringen in 2023 gelijk, in 2021 lager

28% van de bedrijven waar momenteel sprake is van verstoringen in de bedrijfsvoering geeft aan dat deze verstoringen invloed hebben op betalingen van de afnemers, wat neerkomt op 22% van het totaal aantal bedrijven. Dat is niet wezenlijk anders dan wat we eerder in 2022 zagen op dit punt. In november 2021 lag dat aandeel duidelijk lager.

Aandeel omzet dat verbonden is aan verstoord betalingsgedrag

(basis: verstoringen hebben invloed op betalingen afnemers)

Effect verstoorde betalingen op omzet onveranderd

De 28% bedrijven die aangaven dat er sprake is van verstoord betalingsgedrag als gevolg van de verstoringen geven gemiddeld aan dat deze verstoorde betalingen 21% van de omzet raken, wat niet significant verschilt van voorgaande metingen.

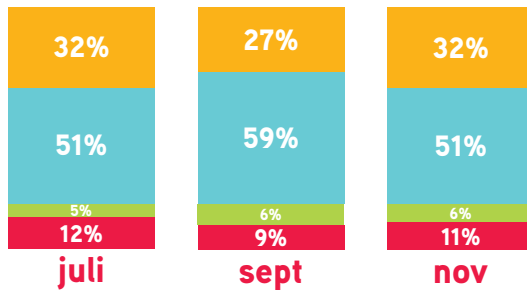

PERSONELE ONTWIKKELINGEN 1/2

Ontwikkeling ziekteverzuim ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

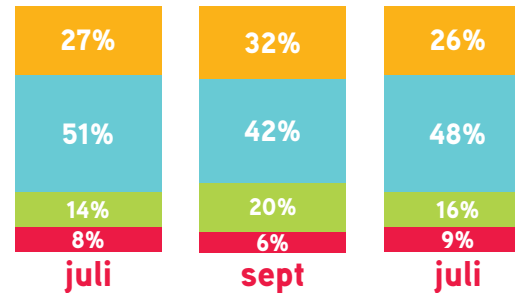
Diepte ziekteverzuim eerste kwartaal 2022

Circa de helft van de bedrijven geeft aan dat het ziekteverzuim ten opzichte van vorig jaar onveranderd is. Bij 32% van de bedrijven ligt het ziekteverzuim wel hoger. Resultaten waren in maart 2022 en daarvoor slechter, omdat toen meer bedrijven aangaven dat het ziekteverzuim was toegenomen ten opzichte van een jaar geleden.

Ontwikkeling aantal werknemers ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

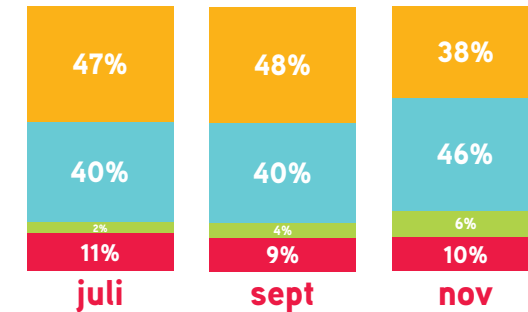
Aantal werknemers gelijk aan 2021

Ruim een kwart van de bedrijven geeft aan dat het aantal werknemers ten opzichte van vorig jaar is toegenomen. Het aandeel bedrijven dat aangeeft dat het aantal werknemers is afgenomen, is kleiner. Voor de meeste bedrijven is het aantal werknemers gelijk gebleven. Ten opzichte van alle voorgaande metingen zien we geen noemenswaardige verschillen op dit punt.

Ontwikkeling aantal vacatures ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

Toename vacatures neemt af

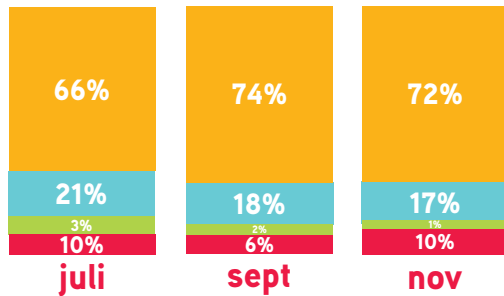
Bijna twee op de vier bedrijven hebben momenteel meer vacatures open staan dan een jaar geleden. Een zeer bescheiden aandeel heeft het aantal zien afnemen en bijna de helft van de bedrijven staat er op dit punt hetzelfde voor als een jaar geleden. Ten opzichte van voorgaande metingen is het aandeel bedrijven met een toename in het aantal vacatures afgenomen.

PERSONELE ONTWIKKELINGEN 2/2

Ontwikkeling personele kosten ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

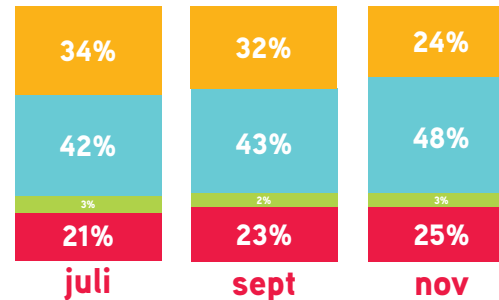
Stijging personele kosten toegenomen

Bij bijna drie op de vier bedrijven zijn de personele kosten gestegen ten opzichte van een jaar geleden. Ten opzichte van november 2021 en januari en maart 2022 is dit aandeel gestegen.

Ontwikkeling mismatch vraag en aanbod ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

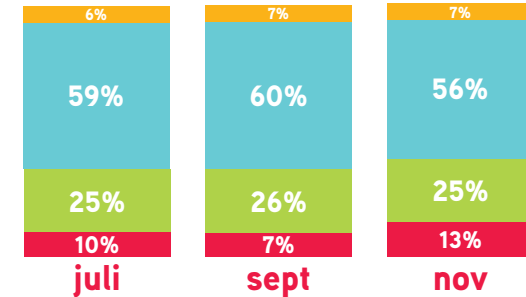
Ontwikkeling mismatch vaker onveranderd

Volgens bijna een kwart van de bedrijven is de mismatch tussen vraag en aanbod momenteel groter dan een jaar geleden. Bijna de helft van de bedrijven is van mening dat er op dit punt niets is veranderd en dat zijn er meer dan we in november 2021 zagen.

Ontwikkeling kwaliteit personeel ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

Ontwikkeling kwaliteit personeel onveranderd

Een kwart van de ondervraagde bedrijven geeft aan dat de kwaliteit van het personeel is afgenomen ten opzichte van een jaar geleden en dat zijn er bijna 4x zo veel als bedrijven die een toename van de kwaliteit hebben geconstateerd. Een ruime meerderheid ziet geen verschil in de kwaliteit van het personeel ten opzichte van een jaar geleden. Alle resultaten zijn gelijk aan die van voorgaande metingen.